

I. Wprowadzenie

Prezentowany „Raport o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego” przedstawia ocenę jakości środowiska, nie tylko w latach 2002 i 2003, ale także zmiany, jakie zaszły w środowisku na przestrzeni wielu lat w miarę dostępności danych monitoringowych.

„Państwowy Monitoring Środowiska (PMS) jest systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku”. Ta definicja monitoringu, zawarta w ustawie *Prawo ochrony środowiska (Art.25 ust.2)* zwięźle oddaje istotę badań prowadzonych w ramach monitoringu środowiska.

Podstawowe cele monitoringu środowiska (art. 25 ustawy *Prawo ochrony środowiska*) to wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska na obszarze Polski czy też województwa, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- stanie jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów;
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Wytworzone informacje w ramach PMS wykorzystywane są przez jednostki administracji rządowej i samorządowej dla potrzeb operacyjnego zarządzania środowiskiem za pomocą instrumentów prawnych, takich jak: postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, programy i plany ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów, plany zagospodarowania przestrzennego.

Informacje te wykorzystywane są także do celów monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju na wszystkich poziomach zarządzania.

Zgodnie z artykułem 23 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowy Monitoring Środowiska (PAS) jest realizowany na podstawie wieloletnich programów opracowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz wojewódzkich programów monitoringu (GIOŚ), zatwierdzonych przez GIOŚ i opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Programy monitoringu związane z okresem oceny stanu środowiska prezentowanym w tym raporcie, opracowane zarówno przez GIOŚ (na lata 1998-2002 oraz 2003-2005), jak i przez WIOŚ w Szczecinie (lata 2002 i 2003), powstawały w trudnej sytuacji ciągle zmieniającego się prawa, które dostosowywano do przepisów Unii Europejskiej.

Z tego powodu programy badań monitoringowych, tworzone z rocznym wyprzedzeniem, nie zawsze były w zgodzie z nowymi standardami jakości środowiska, czy też nie odzwierciedlały potrzeb administracji i instytucji korzystających z naszych ocen stanu środowiska, zobowiązanych także nowymi przepisami prawnymi do szybkiej realizacji zupełnie nowych zadań, jak np. wykazy wód wykonywane przez RZGW, stanowiące ważny element realizacji zapisów ustawy *Prawo wodne i Ramowej Dyrektywy Wodnej* (rozdział VI niniejszego Raportu).

Jednak ogromny zbiór informacji o środowisku, powstały dzięki konsekwentnej realizacji wieloletnich badań prowadzonych w ramach funkcjonującego PMS oraz na terenie województwa, pozwalał na poprawną jego diagnozę, dla nowych potrzeb wynikających z prawa unijnego.

Zmiany standardów czy też sposobu oceny poszczególnych elementów środowiska, często związane z różnym sposobem jego użytkowania, nadal trwają. Nie zawsze stosowne rozporządzenia są wersjami zgodnymi z zapisami prawa unijnego, które także w wielu dziedzinach jest zmieniane. Przykładem może być nowa polityka Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony wód zapisana w *Ramowej Dyrektywie Wodnej*, która jest obecnie wdrażana w krajach unijnych.

Według niej system oceny ekologicznego stanu jakości wód powierzchniowych, będący miarą realizacji wieloletnich kompleksowych działań naprawczych (plany gospodarowania wodami dorzeczy) powinien zostać wypracowany przez poszczególne kraje do końca 2006 roku. Nie będzie to łatwy system, a do jego stworzenia potrzebne są wieloletnie zbiory danych, których często nie posiadamy, gdyż nie były one wymagane w przeszłości. Z tego też powodu w tworzonych programach monitoringu staramy się w miarę możliwości finansowych i kadrowych uwzględniać przyszłościowe wymagania ocen poszczególnych elementów środowiska. Takim zadaniem były poszerzone badania biologiczne wód wykonane w roku 2002 i 2003, przedstawione w niniejszym raporcie.

Mamy nadzieję, że oddając do dyspozycji ten raport, spełnimy oczekiwania odbiorców. Dziękując za współpracę wielu instytucjom, jednocześnie prosimy o uwagi.

Małgorzata Landsberg-Uczciwek
Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska
WIOŚ Szczecin